

หลักสูตร: การวางแผนการศึกษาเพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของ
กระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค

หลักการและเหตุผล

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เห็นชอบการดำเนินการพัฒนาบุคลากรด้านการวางแผนการศึกษาเพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค และมอบหมายให้สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ดำเนินการพัฒนาบุคลากรของกระทรวงศึกษาธิการ โดยประยุกต์ใช้ชุดฝึกอบรมทางไกลด้านการวางแผนและการจัดการศึกษาของสถาบันนานาชาติเพื่อการวางแผนทางการศึกษาของยูเนสโก (UNESCO-International Institute for Education Planning: IIEP) ภาคภาษาไทย จำนวน 4 หน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วย การวางแผนด้านการศึกษา สถิติ การวางแผนการศึกษา การวิเคราะห์การศึกษา การกำหนดเป้าหมายและยุทธศาสตร์ด้านนโยบายการศึกษาและการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การกำหนดแนวทางการศึกษาในอนาคต และการติดตามและประเมินผล ดังนั้น เพื่อให้การพัฒนาบุคลากรของกระทรวงศึกษาธิการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงบูรณาการการพัฒนาบุคลากรสังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค และสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค จำนวน 3 รุ่น รวมจำนวนผู้เข้ารับการพัฒนทั้งสิ้น 134 คน

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้อนุมัติให้สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ดำเนินโครงการพัฒนาบุคลากรของกระทรวงศึกษาธิการเพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาในภูมิภาค หลักสูตร การวางแผนการศึกษาเพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค จำนวน 2 รุ่น รุ่นละ 40 คน รุ่นที่ 1 ระหว่างวันที่ 18 – 23 กุมภาพันธ์ 2561 และรุ่นที่ 2 ระหว่างวันที่ 25 กุมภาพันธ์ – 2 มีนาคม 2561 ณ ห้องประชุม อาคารจันทสุนทร อาคารเฉลิมพระเกียรติ สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

ผู้รับผิดชอบหลักสูตร

- 2.1 สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
- 2.2 สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

ปรัชญาและแนวคิด

การวางแผนทางการศึกษา มีความสำคัญต่อการบริหารจัดการ หลักสูตรการวางแผนการศึกษาเพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค ประยุกต์เนื้อหาจากหลักสูตร IIEP (International Institute for Education Planning) มุ่งให้ผู้เข้ารับการพัฒนามีความรู้ ความเข้าใจในนโยบายการปฏิรูปการศึกษาและสามารถวางแผนยุทธศาสตร์ได้อย่างเป็นรูปธรรมนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง

จุดประสงค์ของหลักสูตร

เพื่อให้ผู้เข้ารับการพัฒนา

- 4.1 มีความรู้ ความเข้าใจในการวางแผนการศึกษาเพื่อการพัฒนา
- 4.2 แลกเปลี่ยน ระดมความเห็นด้านการวางแผนการศึกษา
- 4.3 สามารถวางแผนยุทธศาสตร์ได้อย่างเป็นรูปธรรมนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง
- 4.4 นำเสนอแนวคิดการกำกับติดตาม และการประเมินผลแผนการศึกษา

โครงสร้างหลักสูตร

ประยุกต์ใช้หลักสูตรการศึกษาทางไกล การวางแผนการศึกษาของสถาบันนานาชาติเพื่อการวางแผนทางการศึกษาของยูเนสโก เป็นแนวทางการจัดทำหลักสูตรการวางแผนการศึกษาเพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค จำนวน 36 ชั่วโมง ประกอบด้วย

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ภาพรวมหลักสูตรทางไกลของ IIEP (การวางแผนการศึกษาเพื่อการพัฒนา
สถิติ สำหรับการวางแผนการศึกษา การวิเคราะห์ปัญหาสาขาการศึกษา
การวิเคราะห์และการพิจารณาทางเลือกนโยบาย การคาดคะเน และการ
สร้างสภาพอนาคต การกำกับติดตามและการประเมินผลแผนการศึกษา)
(จำนวน 9 ชั่วโมง)

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เทคนิคการวิเคราะห์ การคาดคะเนการจัดการศึกษาในพื้นที่
การสร้างสภาพอนาคตและการพัฒนาทางเลือกนโยบาย
(จำนวน 9 ชั่วโมง)

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การกำกับ ติดตาม และประเมินผลแผนการศึกษา
(จำนวน 6 ชั่วโมง)

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การแลกเปลี่ยนระดมความคิดเห็นและการนำเสนอ
(จำนวน 12 ชั่วโมง)

กระบวนการพัฒนาและกิจกรรม

กระบวนการพัฒนาตามหลักสูตร ประกอบด้วย การศึกษาด้วยตนเอง การบรรยาย
การแลกเปลี่ยน เรียนรู้ การจัดเสวนา การอภิปรายกลุ่ม การสรุปองค์ความรู้ของผู้เข้ารับการพัฒนา โดยใช้
กิจกรรมหลากหลาย เช่น การฝึกปฏิบัติจริง การนำเสนอการเรียนรู้รายบุคคลรายกลุ่ม กรณีศึกษา ฯลฯ

สื่อและนวัตกรรมการพัฒนา

สื่อและนวัตกรรมการพัฒนาตามหลักสูตร ประกอบด้วย ชุดฝึกอบรมทางไกล (ภาคภาษาไทย)
ของสถาบันนานาชาติเพื่อการวางแผนทางการศึกษาของยูเนสโก แบบทดสอบ ใบงาน ใบความรู้ Power Point
และสื่ออื่น ๆ

ระยะเวลาในการพัฒนา

ใช้เวลาในการพัฒนา ไม่น้อยกว่า 5 วัน (จำนวน 36 ชั่วโมง)

รูปแบบการพัฒนา

1. การศึกษาด้วยตนเอง
2. การบรรยาย
3. การอภิปราย
4. การแบ่งกลุ่ม
5. การฝึกปฏิบัติ
6. การนำเสนอ

การประเมินผล

1. ประเมินด้านหลักสูตร จากแบบสอบถามความพึงพอใจ และสังเกตการมีส่วนร่วมในกิจกรรม
ต่าง ๆ

2. ประเมินด้านระยะเวลา ผู้เข้ารับการพัฒนาต้องมีเวลาเข้ารับการพัฒนาไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80 ของระยะเวลาการพัฒนา

คุณสมบัติผู้เข้ารับการพัฒนา

1. เป็นข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายและแผนหรือผู้อำนวยการกลุ่มอื่น ๆ สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาคและสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด
2. เป็นผู้ผ่านการอบรม และมีวุฒิปัตรีหลักสูตรการวางแผนยุทธศาสตร์และการกำกับ ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานตามนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการของสถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา
3. ได้รับความเห็นชอบจากผู้บังคับบัญชาให้เข้ารับการพัฒนา
4. ผู้เข้ารับการพัฒนาต้องสามารถเข้ารับการพัฒนาได้ครบตามเนื้อหาและระยะเวลาที่กำหนดในหลักสูตร

หมายเหตุ หลังจากเสร็จสิ้นการพัฒนาแล้วภายใน 3 เดือน จะมีการติดตามผลผู้ผ่านการพัฒนาในการนำ ความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการพัฒนาไปใช้ในการปฏิบัติงานในพื้นที่

วิทยากร

วิทยากรที่ให้การพัฒนามีคุณสมบัติ ดังนี้

- 12.1 เป็นผู้ที่มีความรอบรู้ มีความสามารถมีประสบการณ์ในสาขาที่เกี่ยวข้อง
- 12.2 เป็นผู้มีความสามารถจัดกิจกรรมการพัฒนาโดยถือว่าผู้เข้ารับพัฒนามีความสำคัญที่สุด

รายละเอียดหน่วยการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ภาพรวมของหลักสูตรทางไกลของ IIEP (การวางแผนการศึกษาเพื่อการพัฒนา สถิติ สำหรับการวางแผนการศึกษาการวิเคราะห์ปัญหาสาขาการศึกษา การวิเคราะห์และการพิจารณาทางเลือกนโยบายการคาดคะเนและการสร้าง สภาพอนาคต การกำกับ ติดตามและการประเมินผลแผนการศึกษา) (จำนวน 9 ชั่วโมง)

คำอธิบายหน่วยการเรียนรู้

ศึกษาและปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผนการศึกษาเพื่อการพัฒนา สถิติสำหรับการวางแผน การศึกษาการวิเคราะห์ปัญหาสาขาการศึกษา การวิเคราะห์และการพิจารณาทางเลือกนโยบาย การคาดคะเน และการสร้างสภาพอนาคต การกำกับติดตามและการประเมินผลแผนการศึกษา

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้เข้ารับการพัฒนา

1. มีความรู้ ความเข้าใจในภาพรวมหลักสูตรทางไกลของ IIEP (การวางแผนการศึกษาเพื่อการพัฒนา สถิติสำหรับการวางแผนการศึกษา การวิเคราะห์ปัญหาสาขาการศึกษา การวิเคราะห์และการพิจารณาทางเลือกนโยบาย การคาดคะเน และการสร้างสภาพอนาคต การกำกับติดตามและการประเมินผลแผนการศึกษา)
2. สามารถนำเสนอแนวคิดการวางแผนการศึกษาในบริบทของประเทศไทย
3. สามารถนำความรู้ และประสบการณ์ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน

สาระการเรียนรู้ ประกอบด้วย

1. การวางแผนการศึกษาเพื่อการพัฒนา
2. สถิติสำหรับการวางแผนการศึกษา
3. การวิเคราะห์ปัญหาสาขาการศึกษา
4. การวิเคราะห์และการพิจารณาทางเลือกนโยบาย
5. การคาดคะเน และการสร้างสภาพอนาคต
6. การกำกับติดตามและการประเมินผลแผนการศึกษา

แนวทางการจัดกิจกรรม

ให้มีการจัดกิจกรรม ทั้ง 6 สาระของหน่วยการเรียนรู้ให้สอดคล้องกันโดยใช้กิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การศึกษาด้วยตนเองจากชุดฝึกอบรมทางไกล การบรรยาย การอภิปราย กรณีศึกษา การฝึกปฏิบัติ และการแบ่งกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้

สื่อที่ใช้ในการพัฒนา

เลือกใช้สื่อประกอบการพัฒนาให้สอดคล้องกับสาระของหน่วยการเรียนรู้อย่างหลากหลาย เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อเทคโนโลยี แหล่งเรียนรู้

การวัดและประเมินผล

เลือกใช้วิธีการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับเรื่องที่จะประเมิน เช่น

1. แบบทดสอบ
2. สังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนา
3. ประเมินชิ้นงาน
4. ประเมินการนำเสนอผลงาน
5. ทดสอบความรู้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เทคนิคการวิเคราะห์ การคาดคะเนการจัดการศึกษาในพื้นที่การสร้างสภาพอนาคต และการพัฒนาทางเลือกนโยบาย (จำนวน 9 ชั่วโมง)

คำอธิบายหน่วยการเรียนรู้

ศึกษาและปฏิบัติเกี่ยวกับเทคนิคการวิเคราะห์ การคาดคะเนการจัดการศึกษาในพื้นที่ การสร้างสภาพอนาคตและการพัฒนาทางเลือกนโยบาย ตลอดจนทักษะการวิเคราะห์ การคาดคะเนและข้อเสนอแนะในบริบทการศึกษาของประเทศไทย

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้เข้ารับการพัฒนา

1. มีความรู้ ความเข้าใจในเทคนิคการวิเคราะห์ การคาดคะเนการจัดการศึกษาในพื้นที่ การสร้างสภาพอนาคตและการพัฒนาทางเลือกนโยบาย
2. มีทักษะและความสามารถในการวิเคราะห์ การคาดคะเนการจัดการศึกษาในพื้นที่ การสร้างสภาพอนาคตและการพัฒนาทางเลือกนโยบายในบริบทของประเทศไทย

สาระการเรียนรู้ ประกอบด้วย

1. เทคนิคการวิเคราะห์

2. การคาดคะเนการจัดการศึกษาในพื้นที่
3. การสร้างสภาพอนาคต
4. การพัฒนาทางเลือกนโยบาย

แนวทางการจัดกิจกรรม

ให้มีการจัดกิจกรรม ทั้ง 4 สาระของหน่วยการเรียนรู้ให้สอดคล้องกันโดยใช้กิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การศึกษาด้วยตนเองจากชุดฝึกอบรมทางไกล การบรรยาย การอภิปราย กรณีศึกษา การฝึกปฏิบัติ และการแบ่งกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้

สื่อที่ใช้ในการพัฒนา

เลือกใช้สื่อประกอบการพัฒนาให้สอดคล้องกับสาระของหน่วยการเรียนรู้อย่างหลากหลาย เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อเทคโนโลยี แหล่งเรียนรู้

การวัดและประเมินผล

เลือกใช้วิธีการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับเรื่องที่จะประเมิน เช่น

1. แบบทดสอบ
2. สังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนา
3. ประเมินชิ้นงาน
4. ประเมินการนำเสนอผลงาน
5. ทดสอบความรู้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การกำกับ ติดตามและประเมินผลแผนการศึกษา (จำนวน 6 ชั่วโมง)

คำอธิบายหน่วยการเรียนรู้

ศึกษาและปฏิบัติเกี่ยวกับการกำกับ ติดตามและประเมินผลแผนการศึกษา ตลอดจนทักษะการกำกับ ติดตามและประเมินผลแผนการศึกษา และข้อเสนอแนะในบริบทการศึกษาของประเทศไทย

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้เข้ารับการพัฒนา

1. มีความรู้ ความเข้าใจในการกำกับ ติดตามและประเมินผลแผนการศึกษา
2. เสนอแนวคิดในการกำกับ ติดตามและประเมินผลแผนการศึกษาในบริบทของประเทศไทย
3. สามารถนำความรู้ และประสบการณ์ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน

สาระการเรียนรู้ ประกอบด้วย

1. แนวคิดในการกำกับ ติดตามและประเมินผลแผนการศึกษา
2. เทคนิคและเครื่องมือในการออกแบบระบบการกำกับติดตามและประเมินผลแผนการศึกษา
3. แนวทางการวางแผนและการบริหารจัดการและในบริบทของประเทศไทย
4. ตัวชี้วัดหลักสำหรับระบบการกำกับติดตามและการประเมินผล

แนวทางการจัดกิจกรรม

ให้มีการจัดกิจกรรม ทั้ง 4 สาระของหน่วยการเรียนรู้ให้สอดคล้องกันโดยใช้กิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การศึกษาด้วยตนเองจากชุดฝึกอบรมทางไกล การบรรยาย การอภิปราย กรณีศึกษา การฝึกปฏิบัติ และการแบ่งกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้

สื่อที่ใช้ในการพัฒนา

เลือกใช้สื่อประกอบการพัฒนาให้สอดคล้องกับสาระของหน่วยการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อเทคโนโลยี แหล่งเรียนรู้

การวัดและประเมินผล

เลือกใช้วิธีการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับเรื่องที่จะประเมิน เช่น

1. แบบทดสอบ
2. สังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนา
3. ประเมินชิ้นงาน
4. ประเมินการนำเสนอผลงาน
5. ทดสอบความรู้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การแลกเปลี่ยนระดมความคิดเห็นและการนำเสนอ (จำนวน 12 ชั่วโมง)

คำอธิบายหน่วยการเรียนรู้

การแลกเปลี่ยนระดมความคิดเห็นและการนำเสนอ จะช่วยให้ผู้เข้ารับการพัฒนาดำเนินการวางแผนการศึกษาเพื่อการพัฒนา สถิติสำหรับการวางแผนการศึกษา การวิเคราะห์ปัญหาสาขาการศึกษา การวิเคราะห์และการพิจารณาทางเลือกนโยบาย การคาดคะเน และการสร้างสภาพอนาคต การกำกับ ติดตาม และการประเมินผลแผนการศึกษา ตลอดจนข้อเสนอแนะการวางแผนการศึกษาเชิงพื้นที่และบริบทของประเทศไทย

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้เข้ารับการพัฒนา

1. มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในประเด็นที่เกี่ยวกับการวางแผนการศึกษาเพื่อการพัฒนา
2. เสนอแนวคิดและวางแผนการศึกษาเชิงพื้นที่และบริบทของประเทศไทย
3. สามารถนำความรู้ และประสบการณ์ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน

สาระการเรียนรู้ ประกอบด้วย

1. แนวคิดในการวางแผนการศึกษาเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่และบริบทของประเทศไทย
2. ปัญหาและข้อจำกัดของการวางแผนการศึกษาของประเทศไทย
3. นโยบายการจัดการศึกษาและการปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทย
4. การจัดการศึกษาในยุค Thailand 4.0

แนวทางการจัดกิจกรรม

ให้มีการจัดกิจกรรม ทั้ง 4 สาระของหน่วยการเรียนรู้ให้สอดคล้องกันโดยใช้กิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การศึกษาด้วยตนเองจากชุดฝึกอบรมทางไกล การบรรยาย การอภิปรายกรณีศึกษา การฝึกปฏิบัติ และการแบ่งกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้

สื่อที่ใช้ในการพัฒนา

เลือกใช้สื่อประกอบการพัฒนาให้สอดคล้องกับสาระของหน่วยการเรียนรู้อย่างหลากหลาย เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อเทคโนโลยี แหล่งเรียนรู้

การวัดและประเมินผล

เลือกใช้วิธีการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับเรื่องที่จะประเมิน เช่น

1. แบบทดสอบ
2. สังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนา
3. ประเมินชิ้นงาน
4. ประเมินการนำเสนอผลงาน
5. ทดสอบความรู้